

de Bibliotheek
Zoetermeer

CKC &
partners

Cultuureducatie met Kwaliteit

Doorlopende leerlijn theater
Groep 8
Lessenreeks 'basis'

Deze leerlijn is ontwikkeld door CKC & partners.

Theater op tv

Informatie over 'Theater op tv'

Groep 8, lessenreeks 'basis', vier lessen van 60 minuten

Doel van de lessenreeks:

De leerlingen ervaren om vanuit een houding en stem een situatie vorm te geven. Ze leren op hun emoties uit te beelden in fysiek en gestiek en leren met hun lichaam verschillende sporten uit te beelden. Ze maken gebruik van tableaux, slow motion en herhaling. De leerlingen ontdekken hoe je een typetje kunt spelen (wie van de 5 w's) met een voorwerp.

Materiaallijst:

Les 1:	-
Les 2:	-
Les 3:	-
Les 4:	Verschillende voorwerpen uit het (speel)lokaal.

Les 1: Gebaren, houding, stem

Kennismaken stemgebruik	Stemgebruik en houdingen combineren	Korte scène bedenken	Reflecteren op de werkelijkheid
-------------------------	-------------------------------------	----------------------	---------------------------------

De leerlingen maken een nieuwsitem door op verschillende manier te praten en houdingen te gebruiken.

Les 2: Emoties en mimiek

Emoties en mimiek tonen in gestiek	Emotie inzetten in spelmoment	Scène: soap met cliffhanger	Terugkijken
------------------------------------	-------------------------------	-----------------------------	-------------

De leerlingen laten emoties zien in hun spel door het uitbeelden van scènes van een soap.

Les 3: Fysiek spel

Sporten in tableaux	Teamsporten in tableaux	Teamsport op televisie	Verslaggevers op de radio
---------------------	-------------------------	------------------------	---------------------------

De leerlingen beelden met hun fysiek verschillende sporten uit in tableaux. Zij zetten dit om in bewegingen en gebruiken slow-motion en herhalingen. Vervolgens maken zij een sportrapportage voor de televisie. Ze reflecteren op wat ze gezien, ervaren en geleerd hebben.

Les 4: Dramatische opbouw (wie)

Voorwerp krijgt een andere betekenis	Verschillende personages onderzoeken	Reclame maken vanuit typetje met voorwerp	Reflecteren op reclames
--------------------------------------	--------------------------------------	---	-------------------------

De leerlingen spelen een reclame. Zij maken daarbij gebruik van een voorwerp en spelen een typetje. Ze bespreken het effect van reclame.

Deze lessenreeks sluit aan bij de doorlopende leerlijn Cultuureducatie met Kwaliteit in Zoetermeer. Meer informatie over Cultuureducatie met Kwaliteit vind je [hier](#).

De leerlijn theater is ontwikkeld door CKC & partners.
Neem bij vragen contact op via primair-onderwijs@ckc-zoetermeer.nl.

Theater op tv – Gebaren, houding, stem

Groep 8, lessenreeks 'basis', les 1

Lesdoel: De leerlingen ervaren vanuit een houding en stem een situatie vorm te geven.

Benodigde materialen: -

Opdrachten:

Kennismaken stemgebruik	Stemgebruik en houdingen combineren	Korte scène bedenken	Reflecteren op de werkelijkheid
-------------------------	-------------------------------------	----------------------	---------------------------------

Introductie:

De leerlingen maken een nieuwsitem door op verschillende manier te praten en houdingen te gebruiken.

Oriënteren:	Kennismaken stemgebruik	5 minuten
Opdracht: Ga in een kring staan en vertel de leerlingen dat jullie verslaggevers in opleiding zijn. Om de beurt schetst één van de leerlingen in een paar zinnen een situatie. Vervolgens zeggen de anderen het zo goed mogelijk na. Begin zelf met een neutrale stem over een neutrale situatie, bijv.: "We staan hier bij een bouwput. Links van mij ziet u de hijskraan en rechts van mij het huis." Als een aantal leerlingen zijn geweest met een neutrale stem, dan kun je overgaan tot een andere manier van vertellen, bijv. in paniek want de hijskraan is op het huis gevallen, heel zachtjes want de eigenaar van de hijskraan loopt langs of heel hard pratend want een los onderdeel klettert nog naar beneden.		
Reflecteren: Is het gelukt om elkaar zo precies mogelijk na te praten? Is dat moeilijk? Waar moet je op letten? Vraag de leerlingen welke manier van praten bij welke situatie past. Hebben ze afgelopen week op het (Jeugd)journaal ook een verhaal gehoord waar heel snel of misschien wel heel saai werd gesproken?		

Onderzoeken:	Stemgebruik en houdingen combineren	15 minuten
Opdracht: Verdeel de leerlingen in groepjes van drie à vier leerlingen. In elke groep zit een verslaggever. De andere leerlingen beelden de situatie uit. Vertel de leerlingen dat zij als verslaggevers in opleiding in groepjes zijn gestuurd om een rapportage te maken. Het belangrijkste van de rapportage is dat ze in een tableau beginnen en in een ander tableau eindigen. Tussen die tableaux gebeurd iets gek/vreemds/spannends. Elke rapportage duurt 1-2 min. Voorbeelden: <ul style="list-style-type: none">• De ministers zitten om een grote tafel te vergaderen, de verslaggever staat in een hoekje te fluisteren. De vergadering wordt abrupt verstoord door een muis, alle ministers en de inmiddels snel pratende verslaggever eindigen op de tafels.• Kinderen spelen buiten en de weerman staat er lachend bij te vertellen over het mooie weer. Een orkaan barst los, kinderen verdrinken bijna en de verslaggever redt hen terwijl hij heel hard moet praten om over de orkaanwind te komen.• Een touwloper loopt over het touw, de verslaggever gaat er stoer bij staan, het touw wiebelt en de verslaggever bungelt bang pratend onder het touw en wordt gered door de touwloper.		
Reflecteren: Vraag de leerlingen wat er gebeurt met je stem als je in een andere houding of in een andere situatie zit. Als je bang in een hoekje zit, hoe praat je dan? Of als je eindelijk met veel moeite buiten adem de Mount Everest hebt beklommen?		

Uitvoeren:	Korte scène bedenken	30 minuten
Opdracht: Vertel de leerlingen dat zij als verslaggevers in opleiding de laatste opdracht krijgen voordat ze zijn afgestudeerd. Ze moeten met de hele klas één aflevering maken van het journaal. Bedenk met elkaar welke onderdelen er in het journaal zitten: een verslag uit het buitenland, een spannend item, een grappig nieuwsflitsje, het weerbericht etc. Verdeel de leerlingen in groepjes van drie à vier leerlingen. In elke groep zit een verslaggever. De andere leerlingen beelden de situatie uit. Verdeel de nieuwsitems over de groepjes. De leerlingen bereiden in 10-15 min het nieuwsitems in groepjes voor. Geef hen hierbij de tips dat het niet langer dan 1-2 min. mag duren, dat zij werken met een begin- en eindhouding en dat zij op een passende manier hun stem gebruiken. Bespreek na het voorbereiden met elkaar de volgorde van de nieuwsitems en kies een leerling die het nieuws opent en de items aankondigt. Daarna speelt de klas het nieuws achter elkaar.		
Reflecteren: Stel de leerlingen de vraag of zij het een écht journaal vonden. Wat maakt het wel/niet echt? Wat kunnen de verslaggevers het beste? Natuurlijk hebben alle verslaggevers het supergoed gedaan en zijn ze nu allemaal volleerd!		

Evaluëren: Reflecteren op de werkelijkheid

10 minuten

Opdracht: Kijk met de leerlingen het jeugdjournaal van de vorige dag of het nieuwsbegrip van die week. Verdeel de leerlingen in groepjes en laat hen (één van de items) van het nieuws kort vertellen. Elk groepje op een andere manier: de één heel zachtjes, de ander opgewonden snel, de volgende angstig of zakelijk.

Reflecteren: Bespreek met de leerlingen het verschil tussen de manieren van vertellen en het effect van een waargebeurd verhaal: wat is het verschil tussen de manieren van vertellen? Wat past het beste bij het nieuwsbericht? En maakt dit het nieuws anders? Nu hebben jullie een stukje nieuws gehoord dat echt gebeurd is. Maakt dit het makkelijker of moeilijker om te spelen? Of om ernaar te kijken?

Theater op TV – Emoties en mimiek

Groep 8, lessenreeks 'basis', les 2

Lesdoel: De leerlingen leren op hun emoties uit te beelden in fysiek en gestiek.

Benodigde materialen: -

Oprachten:

Emoties en mimiek tonen in gestiek	Emotie inzetten in spelmoment	Scène: soap met cliffhanger	Terugkijken
------------------------------------	-------------------------------	-----------------------------	-------------

Introductie:

De leerlingen laten emoties zien in hun spel door het uitbeelden van scènes van een soap.

Oriënteren:	Emoties en mimiek tonen in gestiek	5 minuten
Opdracht: Ga in een kring staan en vertel de leerlingen dat je een emotie op je gezicht laat zien en die aan je linkerbuurman 'geeft'. Deze leerling toont dezelfde emotie en geeft deze door aan zijn/haar linkerbuurman. Zo gaat de emotie de hele kring rond totdat hij weer bij het begin is. Doe dit in elk geval voor de vier basisemoties (de vier B's): boos, bang, bedroefd (verdrietig) en blij. Ga nogmaals met de emoties rond, alternerend links- en rechtsom, en laat de emotie steeds groter worden. Geef als tip dat de leerlingen hun lichaam mogen inzetten (laat ze helemaal in de emotie duiken, ze mogen echt huilend op de grond gaan liggen!). Vraag de leerlingen of ze nog een emotie weten die ze kunnen doorgeven, denk bijv. aan verbaasd, verrast, verward, vermoeid, zenuwachtig, verliefd. Sluit de opdracht af met een positieve emotie.		
Reflecteren: Vraag de leerlingen na afloop of er nog emoties zijn die nog niet uitgebeeld hebben en bespreek met hen hoe het was om de emoties uit te beelden. Welke emotie was het leukst/makkelijkst/moeilijkst en waarom?		

Onderzoeken:	Emotie inzetten in spelmoment	15 minuten
Opdracht: Vertel de leerlingen dat ze gaan werken aan een stukje uit een soap. Een soap is een tv-serie over gebeurtenissen uit het dagelijks leven maar dan uitvergroot. Alles wat in een soap gebeurt lijkt heel normaal, maar doordat er zo veel gebeurtenissen achter elkaar zijn, wordt het dramatisch. Eén personage kan bijvoorbeeld in coma raken, bijna doodgaan maar toch net niet, ongewenst zwanger worden, onverwacht een tweelingzus hebben, geadopteerd blijken én verliefd worden op een jongen die haar broer blijkt te zijn. En dat is in een soap volkomen normaal! In een soap zijn de emoties uitvergroot. Iemand is niet een beetje boos, maar heel erg boos. Niet een beetje verliefd maar tot over z'n oren hoteldebotel verliefd. De leerlingen maken in duo's een kort spelmoment van max. 2 minuten. Eén van de leerlingen komt zo dadelijk de kamer binnen en vertelt de ander: "Eigenlijk had ik je dit al veel eerder moeten vertellen, jij bent niet..." De rest vult de leerling zelf in. De andere leerling reageert hier heel emotioneel op. Geef ze als tip mee om een andere emotie dan woede te kiezen. Dat maakt de scène interessanter. Laat de leerlingen de scènes eerst oefenen en dan (als je voldoende tijd hebt) aan elkaar tonen.		
Reflecteren: Vraag de leerlingen of de scène een 'overdreven' emotie bevatten en of dit in het dagelijks leven ook voor zou komen. Waarom wel/niet?		

Uitvoeren:	Scène: soap met cliffhanger	30 minuten
Opdracht: Vertel de leerlingen dan een soapaflevering altijd eindigt met een cliffhanger: het moment dat de aflevering is z'n spannendst is en waarbij niet duidelijk is hoe het verder zal aflopen. Verdeel de leerlingen in groepjes van vier à vijf leerlingen. Vertel ze dat ze een van de spelmomenten uit de vorige opdracht mogen kiezen om uit te bouwen tot een scène. Of ze mogen een andere scène maken. In de scène, die uiteindelijk drie à vier minuten mag duren, zit in elk geval een heftige 'boodschap', een emotie en de scène moet op het spannendste moment stoppen, bij de cliffhanger. Laat de leerlingen de scène 10 minuten en oefenen en dan aan elkaar presenteren.		
Reflecteren: Vraag de leerlingen of een kunnen bedenken wat er bij de volgende aflevering van de soaps zou gebeuren.		

Evaluëren: Terugkijken

10 minuten

Opdracht: Kijk met de leerlingen terug op de les. Wat weten ze nu van een soap? Welke soaps kijken de leerlingen op tv of Netflix? Kunnen de leerlingen een cliffhanger benoemen van hun favoriete soap? Of de opeenstapeling van gebeurtenissen in het leven van één van de personages?

Reflecteren: Vraag de leerlingen of ze het makkelijk of moeilijk vonden om in een soap te spelen. Wat was het leukste om te doen?

Theater op TV – Fysiek spel

Groep 8, lessenreeks 'basis', les 3

Lesdoel: De leerlingen leren met hun lichaam verschillende sporten uit te beelden. Ze maken gebruik van tableaux, slow-motion en herhaling.

Benodigde materialen: -

Opdrachten:

Sporten in tableaux	Teamsporten in tableaux	Teamsport op televisie	Verslaggevers op de radio
---------------------	-------------------------	------------------------	---------------------------

Introductie:

De leerlingen beelden met hun fysiek verschillende sporten uit in tableaux. Zij zetten dit om in bewegingen en gebruiken slow-motion en herhalingen. Vervolgens maken zij een sportrapportage voor de televisie. Ze reflecteren op wat ze gezien, ervaren en geleerd hebben.

Oriënteren:	Sporten in tableaux	5 minuten
Opdracht: Ga voor de leerlingen staan en vertel hen dat je in een tableau (levend schilderij oftewel stilstaand) een sport zal uitbeelden. Als een van de leerlingen de sport weet, dan mag hij/zij dat niet hardop zeggen, maar komt erbij staan alsof hij ook de sport beoefent. Blijf net zo lang stilstaan totdat de meeste van de leerlingen het weten en ook de sport uitbeelden. Dan kun je één van hen vragen welke sport het was. Je kunt ook een van de leerlingen laten beginnen met het uitbeelden. Denk eraan dat ze niet mogen bewegen! Een paar suggesties: worstelen, gewichtheffen, hockey, golf, formule 1 racen, rugby, tennis, curling, zeilen, schaatsen, voetbal, schoonspringen, turnen etc.		
Reflecteren: Vraag de leerlingen of zij zelf een sport beoefenen. Welke sport is dit? Is deze sport al uitgebeeld? Zo niet, geef de leerling de kans om dit te laten zien.		

Onderzoeken:	Teamsporten in tableaux	15 minuten
Opdracht: Verdeel de klas in twee teams. Beide teams bedenken drie teamsporten die zij als groep in tableaux kunnen uitbeelden, bijv. een tenniswedstrijd met vier tennissers, een scheidsrechter, twee ballenjongens en publiek. De twee teams bereiden in vijf minuten de teamsporten voor zonder dat het andere team het kan zien. Vervolgens laten de teams om de beurt een sport zien. Denk eraan dat ze niet mogen bewegen. Het andere team moet raden om welk sport het gaat en welke rol (scheidsrechter, publiek etc.) iedere leerling heeft. Wanneer dit benoemd is, mag het team gedurende een paar minuten de sport in beweging uitspelen. Laat de eerste sport die elk team in beweging uitspeelt in gewoon tempo gedurende een minuut of twee doorgaan. Geef bij de tweede sport van elk team de opdracht dat een deel van het spel in slow-motion is. En bij de derde sport van elk team wordt een stukje herhaald, d.w.z. dat zij twee of meer keer precies hetzelfde achter elkaar spelen.		
Reflecteren: Bespreek met de leerlingen welke tips jullie kunnen bedenken om ervoor te zorgen dat iedereen even langzaam beweegt en dat de herhaling precies hetzelfde is.		

Uitvoeren:	Teamsport op televisie	30 minuten
Opdracht: Verdeel de klas in vier groepen. Elke groep maakt een televisierapportage van een sport. Eén van de leerlingen van elke groep is verslaggever, de andere leerlingen beelden de sport uit. In elke rapportage komt in elk geval een herhaling, een slow-motion en een spannend moment zoals een doelpunt of een turnster die bijna van de balk valt o.i.d. De verslaggevers kun je als tip meegeven terug te denken aan de eerste les van dit theaterblok, daarin hebben ze gewerkt aan stemgebruik: neutraal praten, snel praten als het spannend is etc. De leerlingen hebben 10-15 minuten nodig om de rapportage voor te bereiden. Daarna presenteren de groepjes hun rapportages aan elkaar.		
Reflecteren: Vraag de leerlingen die aan de kant zitten of het een spannende rapportage was, hoe de herhaling en de slow-motion zijn gegaan en of ze het een leuke sport vinden.		

Evalueren:	Verslaggevers op de radio	10 minuten
Opdracht: Vraag de leerlingen of zij op de radio weleens verslaggevers hebben gehoord tijdens een sportwedstrijd. Wat maakt dat je graag naar hen luistert? Hoe zorgen zij ervoor dat je precies weet wat er gebeurt ook al zie je de wedstrijd niet? Vraag aan de leerlingen of er iemand is die een stukje van een voetbalwedstrijd op de radio wil nadoen.		
Reflecteren: Hoe vond je het om met theater te sporten? Zou je het vaker willen doen of blijf je liever in het echt voetballen/hockeyen? Wat was het moeilijkste om te doen? Wat was het leukste?		

Theater op TV – Dramatische opbouw (wie)

Groep 8, lessenreeks 'basis', les 4

Lesdoel: De leerlingen ontdekken hoe je een typetje kunt spelen (wie van de 5 w's) met een voorwerp.

Benodigde materialen: Verschillende voorwerpen uit het (speel)lokaal.

Opdrachten:

Voorwerp krijgt een andere betekenis	Verschillende personages onderzoeken	Reclame maken vanuit typetje met voorwerp	Reflecteren op reclames
--------------------------------------	--------------------------------------	---	-------------------------

Introductie:

De leerlingen spelen een reclame. Zij maken daarbij gebruik van een voorwerp en spelen een typetje. Ze bespreken het effect van reclame.

Oriënteren:	Voorwerp krijgt een andere betekenis	5 minuten
<p>Opdracht: Ga met de leerlingen in een kring staan met een zestal voorwerpen in het midden. Vertel de leerlingen dat een voorwerp op een heleboel verschillende manier gebruikt kan worden in het theater. Een potlood kan bijvoorbeeld een wattenstaafje zijn, of een laserpen of eetstokje. Geef één van de voorwerpen door en vraag de leerlingen uit te beelden wat je met het voorwerp kan doen. Wissel nadat vijf à zes leerlingen zijn geweest het voorwerp om. Als iedereen aan de beurt is geweest, vertel de leerlingen dan wat een slogan is: een reclameboodschap in één zin bijv. "Cola lest de dorst". Slogans worden in reclame gebruikt om te stimuleren dat er meer van gekocht wordt. Geef weer dezelfde voorwerpen door en vraag de leerling om een slogan te zetten terwijl ze uitbeelden wat voorwerp is.</p>		
<p>Reflecteren: Vraag de leerlingen of zij reclames kijken op televisie of internet. Wie kan er een reclame vertellen? Wat gebeurt er in de reclame? Welk reclameslogan hoort erbij?</p>		

Onderzoeken:	Verschillende personages onderzoeken	15 minuten
<p>Opdracht: Laat de leerlingen in stilte rondlopen door de ruimte. Ze mogen niet botsen, dus als de ruimte te klein is, verdeel de klas dan in twee groepen en laat hen om de beurt werken. Laat de leerlingen 'neutraal' lopen, d.w.z. gewoon lopen met voeten recht naar voren, rug recht, armen langs zij en hoofd omhoog. Vervolgens benoem je verschillende typetjes. De leerlingen beelden de typetjes uit. Neem de tijd om dit goed uit te beelden en geef onderstaande tips. Bijvoorbeeld:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oud vrouwtje/mannetje: nog krommer lopen, langzamer, met/zonder rollator of rolstoel, bibberend. • Kleuter: heel blij, want het mag een ijsje kopen, heeft een muntje in handje, verliest muntje en vindt het weer. • Zwerver: heeft al z'n spullen bij zich, heeft het koud, is moe, zoekt een slaapplekje, gaat slapen. • Zakenman/-vrouw: heeft haast, loopt snel, heeft tas/koffer met laptop bij zich, telefoon gaat, kan hem niet vinden, geïrriteerd. • Moeder/vader: loopt met grote, volle boodschappentassen, ze zijn zwaar, hengel breekt, alles over straat, ruimt het op, sjokt zuchtend naar huis. 		
<p>Reflecteren: Wat heb je gezien tijdens het kijken naar elkaar? Zag je een verschil in houding? Waarin waren de types verschillend?</p>		

Uitvoeren:	Reclame maken vanuit typetje met voorwerp	30 minuten
<p>Opdracht: Verdeel de leerlingen in groepjes van drie à vijf leerlingen. Elk groepje kiest uit het (speel)lokaal een voorwerp. Met dat voorwerp maken zij een reclame met de volgende voorwaarden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het voorwerp wordt op een andere manier gebruikt dan waar het meestal voor dient. • In de reclame wordt een slogan gebruikt. • Elke leerling speelt een typetje (mag dezelfde zijn maar hoeft niet). • De reclame duurt ongeveer 2-3 minuten. • De leerlingen bereiden de reclame gedurende 15-20 minuten voor. Daarna presenteren zij de reclames voor elkaar. 		
<p>Reflecteren: Bespreek het volgende na elke reclame: wat verkochten ze in de reclame? Welke types zag je in deze reclame? Werkte de slogan/reclame: zou je het product kopen? Waarom wel/niet?</p>		

Evaluëren: Reflecteren op reclames

10 minuten

Opdracht: Bespreek met de leerlingen reclames. Wanneer wordt je getriggerd om iets te kopen? Heeft een reclame daar invloed op? Als de reclame grappig is, of juist serieus? Of als de slogan pakkend is? Of als je het voorwerp nodig hebt? Of als het iets is dat al je klasgenootjes hebben? Maakt het dan uit wat de slogan of de reclame is?

Reflecteren: Stel de leerlingen de volgende vragen: Vond je het leuk of moeilijk om een type in een reclame te spelen, wat lukte goed, wat minder?